Jüdische Pester Zeitung.

יידישע פעסטער צייטונג

ריעדעקטירט בלאסט ערשיינט
רעדיגירט וואכענטליך
פונקטלאך, פ'שטרויך אונד פ'רייטאג,
אונד קאסטעט
פיר עסטערייך-אונגארן
גאנציעהריג 10 גולד. — קר. ע. וו.
האלביעהריג 5 גולד. — קר. ע. וו.
פיערטעליעהר. 2 גולד. 50 קר. ע. וו.
פיר'ס אויסלאנד
גאנציעהריג 11 גולד. — קר. ע. וו.
האלביעהריג 5 גולד. 50 קר. ע. וו.
פיערטעליעהר. 2 גולד. 75 קר. ע. וו.

אויף די זץ צייטונג קאנן מאן
יעדען טאג
פ'רעגום ערירען
אונד דער פ'רעגופ'ראצ'יאנס-פ'רייז
בעגינגט פ'ם דעם עסטאנגע דעם
ערסטען בלאטעס.
דיא רעדאקציאן בעפינדעט
זיך אין
פעסט
וואיטצנער בולווארד נום' 29
וואהרן מאן אויך דיא פ'רעגופ'ראצ'יאנס-נעלדער צו יעגלעכער בעליעבע.

Nr. 39, פיערצעהנטער יאהרגאנג פעסט, פ'רייטאג יא ניסן ה.תרמ"ב. Pest, den 31. März 1882.

פאָליטישע איבערזיכט.

אם 15-טען אפ'ריל ווערדען דיא דעלעגאציאנס-זיטצונגען אן יען ווידער בעגינגען. דיא ווערדען עבענזא ווי דיא פאהרהערגעגאנגענע צו דען אי-סעראדעגטליכען זיטצונגען געריעכנעט, ווייל דאך דיא אדעגטליכען דעלעגאציאנס-זיטצונגען נור אים הערבסטע שטאטטצ'ינדען פ'לעגען. אינע אי-סעראדעגטליכע זיטצונג דיעטע אממערהין דא-ריף, דאס איין אי'סעראדעגטליך ווי'כטיגער געגענ-שטאנד צו בעהאנדעלן איזט. אונד אין דער טהאט ווערדען ווי'כטיגע דיא אי'סעראדעגטליכען פאר-פעללע אים זידען אינזערער מאגארישע צוריפ'ער-האנדלונג געלאנגען. עס ווערדען דא ווי'טעריג מיל-ליאגען צוריק בעווילליגטע דעם אי'פ'שטאנדעס גע-פאהרט ווערדען; אבער דיעסמאל געהעמען זיך דיא הערר-ען דעלעגירטען פאר, דיא פ'יעלען מיללי-גען גיכט זא אהנע ווי'טערעס דעם הערען קרייגס-מיניסטער אן דען מאפ צו ווערפען, זאנדערן וואל-לען פ'ריהער ריינען יען האבען, וועלכע דיא מאגטענגרי'שע רעגיערונג אי'פ'שטעללען לעסט, פ'ערהינדערט ווערען צוצוגעבען; אונד ווען דיא ערגעלליך מיט דען זא קאסטבארען פ'רא-ווינגען אים זידען אינזערער מאגארישע, מיט באס-גיען אונד דער הערצעגאווינא, גשעהען ווירד? מאן מוס דאך ערגליך דיא שטאאטס-ריכטליכע שטעל-לונג דיעזער בעזוגטצטען טירקישען פ'רא'ינצען קענגען; פ'יעל גיט אונד בליט האבען דיעזע שאן פ'ערשטרונגען, אונד ווי ווי'סען נאך אממער גיכט, ווען זיא גערארען. עטצט שלאגען ווי'ר אונס הערים, אים אידגיג צו מאכען; אב דיעזע אידגינגסמאכע-ריא אונס גערינגען ווי'ר, ווי'סען ווי'ר גיכט, אונד ווען יא — ווא דאן? בליי'בען זיא אינזער, אדער ווערדען זיא דער טירקיא צוריקגעגעבען? אונד ווען זיא אונס פ'יעבליגען, גערארען זיא בי'ריי ווי'סס-דעסטען גגעמיינשאפטלך אן, אדער ווערדען זיא אינ-טער דיעזע אי'פ'געטהיילט? אבער דאן עגטשטעהט דיא פ'רגאג: ווערדעם שטיר אן עסטערי'יך אונד ווערדעם אן אינגארן דאממט? — אלד דאס ווערדען אינזערע הערען דעלעגירטען אים דעם מערע דעם גגעמיינאמען קרייגס-מיניסטערס ערפאהרען!

ווא גיט אינזער גגעמיינאמעס קרייגס-מיניסטער ריאם אייא אלד דיעזע פ'רגאגען אנטוא'ירטען ווי'ר, דאס ווי'סען ווי'ר פאר'ים. עס ווי'ר זאגען: מיינע זערר גגעהרטען הערען דעלעגירטען! פאר אלדעם ווי'סען ווי'ר אים ווי'ר אינזערער מאגארישע אר-גגיג שאפ'פען! פאר אללעם מים דער אי'פ'שטאנד בעווילליגטע ווערדען! אינסטי'ללען מי'סען דיא דעווא'ליאגערע אינזערע מאכט פ'יללי, אונד דאנן ערסט ווערדען ווי'ר דיא שטאאטס - רעכטליכע שטעללונג דיעזער פ'רא'ינצען אים ריינע בי'ריינען, דאס גגעלד מים פאר אללעם הערגגעבען ווערדען, אונד דאנן ערסט ווערדען דיא גגערד-גגעבער דיא פערווענדונג אונד דען צוויעק דיעזער אי'פ'גאבען ריכטיגען.

ווא דיא ווענער צי'טונגען שי'ריבען, ווי'ר אונ-זער גגעמיינאמער קרייגס-מיניסטער אין דער עס-טערי'יכישען דעלעגאציאן אי'ר אינדער דיא שטעל-לונג מאגטענגרי'אס צו אינזערעם קרייגע גגעגען דיא ווי'אליציאנערע אינטערפ'עללי'רטע ווערדען, בי'ז עטצטע וואהרדען מעהרערע בלאטען גגעגען מאגטע-גגרי'א ליס, דאס עס דיא ווי'אליציאנערע אינטער-שטיצטע דאס עס דיעזע, ווען זיא זי'ך נאך מאג-טענגרי'א פ'ליכטען, גיכט אנגעי'אפ'פענע, זיא פ'יעל-מעהר מיט גערר, לעבענס-מי'טטעלן אונד פ'יללויר

פערזעהט, דאס'ט זיא ווי'ידער צוריק אין דען קאמפ'פ גגעגען אינזערע סאלדאטען צי'עהען מאגגען. מאן זאגט, דאס גיר מאגטענגרי'א דאראן שילד זי'א, דאס זי'ך דער קרייג גגעגען דיא רעוואלוציאנערע זא אין דיא לענגע צי'עהע.

אינצווישען בעמיהט זי'ך וואהל אינע ווייגער רעגיערונגס-צי'טונג (דיא „פאלי'טישע קאررעספאנ-דענץ") צי בעווי'ירען, דאס עס דער וואהרהי'ט גיכט גגעטשפ'ריכט, ווענן מאן דיא לאנגערגע פאר-ווי'ר דעם אי'פ'שטאנדעס אין דער קרי'יאשע צי'ע דער מאגטענגרי'ישען רעגיערונג צי'ר לאסט לעגט, דער נאך קגעמפ'פענדע שהיל דער קרי'יאשע'אנער דאס זי'ך הארט אין דער מאגטענגרי'ישען גרענצע פעסטגעזעטצט, אהנע יעדאך דיעזע גגענגע אי'בער-שי'טטען צי האבען. גגעגען 800 די'יאליציאנערע קרי'יאשע'אנער האלטען זי'ך אין דעם דארטיגען גע-בי'ריגע פערשטעקט. ווא זיא שאן זי'ט וואבען לע-בענס-מי'טטעל. וואפ'פען אונד פ'יליער צי'וואממענ-גגעטאגען האבען. דיא גרענצע-וואכע, וועלכע דיא מאגטענגרי'ישע רעגיערונג אי'פ'שטעללען לעסט, פ'ערהינדערט ווערען צוצוגעבען אים מאגטענגרי'א נאך דער קרי'יאשע'ע, וועלבסט אינזער קאממאנדאנט אין דער קרי'יאשע'ע האט דעם פ'ירסטען פאן מאג-טענגרי'א דינגען דאנך פ'יר דיעזעם פערהאלטען אי'נגערי'כט:

אבער דאס פערהאלטען ריס'לאנדס צו די'ישט-לאנד אונד עסטערי'יך-אונגארן ווי'ר ווערען מאג עטי'אס אנדערעם גגעמעלדעט. באלד הי'ס עס: דער קרי'יג דעם סלאי'ינגטי'מס גגעגען דאס די'ישט-טהום, דער קרי'יג ריס'לאנדס אין פערבינדונג מיט אללען אי'בריגען סלאי'ישען שטאאטען אין אי'יראפ-פא גגעגען די'ישט'לאנד אונד עסטערי'יך, אונד אינ-פערמי'רטען גגי'ארען אונד ווי'ידער אי'יר באלד אי'ינגעגעבען. — אונד באלד ווי'ידער הי'ס עס: דיא פאללער, דיא ריס'ען אונד פלאי'ינ, ווי'ישען וואהל דען קרי'יג גגעגען דיא די'ישען זי'ך פאפ'פלי'סטיג אונד ראגגען קיים דען אי'ינגריף דעם קרי'יגעס ער-ווארטען; אבער דיא מאגארען, דיא באזונדער פאן ריס'לאנד, די'ישט'לאנד אונד עסטערי'יך, זי'ך מי'ט-אינגארן בעגי'יגען אונד ווי'ישען דען פ'ריי'ען, זא מעלדעט אי'ר אינע בערלינער אמטליכע רע-פעשע פאם 29-טען די'עזעס: „ווי'ר דען גלי'יכאיטיג דעם ריס'ישען באזיצעם אן דען די'ישען באזיצ צו דעסען גגעבי'ריטטאם אונד דיא אנטי'אריס דעם די'ישען באזיצעם אן דען ריס'ישען באזיצ גגלייזען, דער ווי'ר עס לי'כט פ'ינדען, דאס אן אינגן בי'ריי ווי'ישען דיעזע בי'ריען מאגארען נאר גיכט צו דענקען איזט, אין ווענטערע צי'ט ווי'ישט אללד דער ריס'ישע גגעגאר דעם ווי'ידער, אינבעי'ר-טיט אונד אינבעי'פ'ליי, גגעפעסטיג אנזוכען גע-גען די'ישט'לאנד אי'סערי'ך, אבער עטען דיעזער אי'סטיס פ'יי'ינדשאפ'ליכער פערזוכען גגען צי'ישען דען מאגארען ריס'לאנדס אונד די'ישט'לאנד בע-ווען, דאס צי'ישען בי'ריען דערי'ישע-בי'ריען דאס פערבינדערדע מאנד אלטער אינגלי'יך בעשטעהט. אונד דעם ווי'ידער דאנ בי'ריאגען, אללע ווענ בע-זאגי'יסטע צו מעשי'יסטיגען, ווי'ל אי'ינע אי'ינגע ציטע אין דער אפ'פענטליכען מיינונג דורך אי'סע-ריגען פאן אינבעפ'עלער אונד אינבעפ'עלער שטעללע ע'ינגעגע ווארדען.

זא מעלדעט אינע בערלינער אמטליכע רע-פעשע, אים צו בעווי'ינען, דאס פאר'ינפ'ינ אן אינגן דרי'יגע צי'ישען ריס'לאנד אונד די'ישט'לאנד נאר גיכט צו דענקען איזט. — אונד ווא דאס פערהעלטנים צווי'ישען די'ישט'לאנד אונד עסטערי'יך-אונגארן בע-טרי'פפ, זא איזט ערסט אין די'עזען טאגען דורך איין אממליכעס הי'סטאר'ישעס שי'פ'פטיק בעווי'יי-זען וואר'דען, ווא די'ישט'לאנד אינזערער מאגארי'יע זא זעהר צו דאנק פערפ'ליכטעט איזט. ווערענד דעם די'ישט-פ'רא'נצאזישען קרי'יגעס אים יאהרע 1870 וואללטע גאפאלען III זי'ן געשווי'סטערקינד ע'יראמע גאפאלען (שווי'ינגעזיהן ווי'קטאר עמא-נועלם אונד שווי'אגער דעם גגענגי'ירטי'גען אטא-ליינשען קאגגס) דאצו פערגאלאסען, ווי'קטאר עמאגיעל דאצו צו בערעדען, דאס זי'ך אי'טאליען מיט פ'רא'נקרי'יך פערבינדע, וואס דיא פ'רא'נצאזען אונד אי'טאליענער צוזאממען דען קרי'יג גגעגען די'ישט-לאנד פ'יהרען. ווי'קטאר עמאגיעל וואר הי'עצו גע-גי'גט, אבער זי'ן מי'נ'סטער'יאם וואללטע ניר אין דעם פאללע אי'נוולליגען, ווענן אי'ך עסטערי'יך דער די'ישטע אים בונדע ווי'רד. דאס הי'ס'ס, ווענן זי'ך אי'ך דיא עסטערי'יכער מיט דען אי'טאליענערן אונד פ'רא'נצאזען צוי'ר בערעממפ'ונג די'ישט'לאנדס פערבינדען. עס ווא'ירדע דענן אי'ך אין גגוזאנדטער ריי'ינגט נאך ווען גגעזי'כט, אים דיא עסטערי'יכי-שע רעגיערונג צוי'ר מי'ליטאר'ישען קרי'יגעס מיט דעם פ'רנצען ע'יראמע גאפאלען, דער אין בעזאנדערעם אי'פ'טראגע דעם ראזיגרס גאפאלען III. נאך אי-טאליען גגראממען וואר, פ'יהרטע, אין די'עזען בריי-פען וואר אי'ינע שטעללען, וועלבע דען פ'רנצען גאפאלען פערלעגטען, אונד די'עזער פערא'פפענט-ליכטע דאדער די'עזער טאג דען אי'טאליען הער-נאנג די'עזער געשי'כטע. פ'רנץ גאפאלען שי'ינבט גגעמי'ר פאללגגערעס: „אם מארגען דעם 19-טען אי'ינס 1870 בעווי'ינט מי'ר ראזיגר גאפאלען אונד זאגטע: „דיא זאכען שטעהען שלעכט. נאך אי'ינע רעטטונג ווערע פאר'האנדען, אונד די'עזע ווערע דיא מי'ינ'ליכע פ'רא'נצאזי'ינס. ווי'ינ אללא צי' אי'ינגס שי'יי-גגע-פאטער, צי'ם גאנגע פאן אי'טאליען, אובערגיב אדם די'עזען בי'ריע, אין ווי'ללכעס אי'ך אי'הן אים בי'ינשטאנד בי'ינשטע אונד אינטערשטעע די'עזע בי'ינ-טע ווי'ר די'ינע פערזאנלי'כע פ'רי'ינדשאפ'ט!" — אי'ר פ'רכטעטע גלי'ר, דאס מי'ינע די'ינ נאך אי'טאליען צי'ינקגאן בלי'בען ווערדע, אונד וואללטע לי'בער בי'יא דער פ'רא'נצאזי'ינען אי'ר מי'ינע פערבי'ינדען, אבער דער ראזיגר בעשטאנד אי'ינ מי'ינער אבר'ינ'ינ נאך אי'טאליען אונד אי'ך מי'ינע גגראבען. אי'ך דאס נאך פ'רא'ינען, יא זי'ר מי'ין שי'ינגגפאטער, דאנ'ינ'ינ-טאר עמאגיעל, זאממט ווענן מי'ינ'סטערן בעפאנד. אי'ר פאנד מי'ינען שי'ינגגפאטער זערר וואהל-וואללענד אונד דיא פ'ריהרר דער ארמעע פ'יר מי'ינע זאכע זערר גגי'ינ'ינ'ינ. אבער דיא אי'טאליענ'ינ'ינ מי-נ'ינ'סטער וואללטען הורכאנס גיכט אי'ינ'ינ'ליגען, דיא שי'ינ'ינ'ינ ע'יראמע אי'ינגען גגוזאנדטען נאך ווען, דיא דיא אהנע מי'ינ'ינ'ינ'ינ עסטערי'יכס גיכט אי'ינגי'יפען

פאָליטישע איבערזיכט.

אם 15-טען אפ'ריל ווערדען דיא דעלעגאציאנס-זיטצונגען אן יען ווידער בעגינגען. דיא ווערדען עבענזא ווי דיא פאהרהערגעגאנגענע צו דען אי-סעראדעגטליכען זיטצונגען געריעכנעט, ווייל דאך דיא אדעגטליכען דעלעגאציאנס-זיטצונגען נור אים הערבסטע שטאטטצ'ינדען פ'לעגען. אינע אי-סעראדעגטליכע זיטצונג דיעטע אממערהין דא-ריף, דאס איין אי'סעראדעגטליך ווי'כטיגער געגענ-שטאנד צו בעהאנדעלן איזט. אונד אין דער טהאט ווערדען ווי'כטיגע דיא אי'סעראדעגטליכען פאר-פעללע אים זידען אינזערער מאגארי'ע צוריפ'ער-האנדלונג געלאנגען. עס ווערדען דא ווי'טעריג מיל-ליאגען צוי'ר בעווילליגונג דעם אי'פ'שטאנדעס גע-פאהרט ווערדען; אבער די'עסמאל געהעמען זי'ך דיא הערר-ען דעלעגירטען פאר, דיא פ'יעלען מיללי-גען גיכט זא אהנע ווי'ידערעס דעם הערען קרי'יגס-מי'ניסטער אן דען מאפ צו ווערפען קרי'יגס-מי'ניסטער אן דען מאפ צו ווערפען, זאנדערן וואל-לען פ'ריהער ריינען יען האבען, וועלכע מאגטענגרי'שע רעגיערונג אי'פ'שטעללען לעסט, פ'ערהינדערט ווערען צוצוגעבען אים מאגטענגרי'א נאך דער קרי'יאשע'ע, וועלבסט אינזער קאממאנדאנט אין דער קרי'יאשע'ע האט דעם פ'ירסטען פאן מאג-טענגרי'א דינגען דאנך פ'יר די'עזעם פערהאלטען אי'נגערי'כט:

אבער דאס פערהאלטען ריס'לאנדס צו די'ישט-לאנד אונד עסטערי'יך-אונגארן ווי'ר ווערען מאג עטי'אס אנדערעם גגעמעלדעט. באלד הי'ס עס: דער קרי'יג דעם סלאי'ינגטי'מס גגעגען דאס די'ישט-טהום, דער קרי'יג ריס'לאנדס אין פערבינדונג מיט אללען אי'בריגען סלאי'ישען שטאאטען אין אי'יראפ-פא גגעגען די'ישט'לאנד אונד עסטערי'יך, אונד אינ-פערמי'רטען גגי'ארען אונד ווי'ידער אי'יר באלד אי'ינגעגעבען. — אונד באלד ווי'ידער הי'ס עס: דיא פאללער, דיא ריס'ען אונד פלאי'ינ, ווי'ישען וואהל דען קרי'יג גגעגען דיא די'ישען זי'ך פאפ'פלי'סטיג אונד ראגגען קיים דען אי'ינגריף דעם קרי'יגעס ער-ווארטען; אבער דיא מאגארען, דיא באזונדער פאן ריס'לאנד, די'ישט'לאנד אונד עסטערי'יך, זי'ך מי'ט-אינגארן בעגי'יגען אונד ווי'ישען דען פ'ריי'ען, זא מעלדעט אי'ר אינע בערלינער אמטליכע רע-פעשע פאם 29-טען די'עזעס: „ווי'ר דען גלי'יכאיטיג דעם ריס'ישען באזיצעם אן דען די'ישען באזיצ צו דעסען גגעבי'ריטטאם אונד דיא אנטי'אריס דעם די'ישען באזיצעם אן דען ריס'ישען באזיצ גגלייזען, דער ווי'ר עס לי'כט פ'ינדען, דאס אן אינגן בי'ריי ווי'ישען דיעזע בי'ריען מאגארען נאר גיכט צו דענקען איזט, אין ווענטערע צי'ט ווי'ישט אללד דער ריס'ישע גגעגאר דעם ווי'ידער, אינבעי'ר-טיט אונד אינבעי'פ'ליי, גגעפעסטיג אנזוכען גע-גען די'ישט'לאנד אי'סערי'ך, אבער עטען דיעזער אי'סטיס פ'יי'ינדשאפ'ליכער פערזוכען גגען צי'ישען דען מאגארען ריס'לאנדס אונד די'ישט'לאנד בע-ווען, דאס צי'ישען בי'ריען דערי'ישע-בי'ריען דאס פערבינדערדע מאנד אלטער אינגלי'יך בעשטעהט. אונד דעם ווי'ידער דאנ בי'ריאגען, אללע ווענ בע-זאגי'יסטע צו מעשי'יסטיגען, ווי'ל אי'ינע אי'ינגע ציטע אין דער אפ'פענטליכען מיינונג דורך אי'סע-ריגען פאן אינבעפ'עלער אונד אינבעפ'עלער שטעללע ע'ינגעגע ווארדען.

זא מעלדעט אינע בערלינער אמטליכע רע-פעשע, אים צו בעווי'ינען, דאס פאר'ינפ'ינ אן אינגן דרי'יגע צי'ישען ריס'לאנד אונד די'ישט'לאנד נאר גיכט צו דענקען איזט. — אונד ווא דאס פערהעלטנים

לינקע העלא׳ אונד ריעק: „איך האסטע אל־לע ליטע פאם האפע. איינען פרינצען האבע איך נאך ניע געזעהען. מאן זאגט, דאס פרינץ לעאפאלד זעהר געבילדעט איזט. דעסטא בעססער פיר איהן, ער מאגע זיינע בילדונג דאצו בעניצצען, זיך אר־דענטליך צו ערנעהרען אונד ניכט דעם לאנדע צור לאסט צו פאללען! ווער דירפען דיא שטייער־קרייצער דעם פאלקעם ניכט אן זאלכע מענשען פיר־שענקען!“ — דיעזע שארפע ווארטע ריעפען אים ענגלישען פארלאמענטע איינען ווארהרען שטורם הערפאר. אללעס ריעק: „ווער וואללען ניכט ווייטער הארען! אבשטיממען! אבשטיממען!“ ביא דער אבשטיממונג ווארדע דער געזעטצ־ענטווארף מיט 387 שטיממען גגען 42 שטיממען אנגענאממען.

* (בישאף אונד ווידע.) איבער דען אין קארלסבריג (וועבענבריגען) פערשארבענען אונד געסטערן בעגראבענען בישאף פאגאראש, ערצע־צעהלט דער היסטיג „פעסטער ללאיד“ פאלגענ־דעס: פאגאראש וואר איין בערישענדער יודענ־פריינד. פאר איגנעפערד 25 יאהרען געשאה עס, דאס דער בישאף פאגאראש דער ביא גגלעגענ־הייט איינעם שפאציר־גאנגעם אים אפגער גע־בורגע איף איינער שטראסען־עקע איינען יודען מיט איסגעזייטגטען איינען בעמערקטע. — „יאם פעהלט איף, יודע, (פראגאט דער בישאף) דא איידע איינען מיט טהרענען געפללט זונד?“ — אונד דער יודע אנטווארטעט: „מיינע טאכטער זאלל שאן איבערמארגען הייראטען אונד מיר פעהרען נאך 80 גולדען צור משגיפ, אונד ווענן איך דיעזע ניכט האבע, זא גערעט דיא פארטיע אינבעדייגונג צוריק!“ — „ווער ווערדען זעהען, יאם דא צו מאכען אזזע, בעזוכט מיך מארגען“ (זאגט דער בישאף) אונד עגטפערנטע זיך. — אנגעזיכטס דאסטע זיך דער בישאף נאך דען פערהעלטנעסען דיעזעס יודען ערקונדיגט אונד זיך פאן דער וואהרהייט זיינער אינזאגען איבערצייגט. אלס דאנן דער יודע צור בעשטיממטען שטונדע עים בישאף לאם, נאם ער אהם ניכט נור דיא פעהלענדען 80 גולדען, זאנ־דערן שענקטע אהם נאך וויישערע הונדערט fl. נור דעמגג דער האכצייטס־אינלאגען. — דיעזער יודע, נאמענס מאריץ גאלד, רוהם שאן זיין 15 יאהרען אים גראבע, אבער דינע טאכטער, דיא דאמאליגע ארמע ברוט אונד עמצע זעהר ריכע פרוא שוק־טע ווייטהער אן יעדעם מיכאעלס־טאגע (עס איזט דיעס דער נאמענס־טאגס דעס בישאפס מיכאעל פאגאראש) איין גראטוראציאנס־שרייבען אן דען בישאף אונד עמצע שיקטע זיא איף דעססען זאהן איינען פראכטפאללען קראנץ.

* (איבער דען קריעגגגען דיא רעוואלוציאנערע) איזט דער זיזט געסטערן גאר קיינע נאכריכט איינגעטראפפען. דיא צערשטערונגען אונד גאר אללען ריכטונגען פיר־שלאגענען רעוואלוציאנערע וואללען זיך יאהר־שיינלך אינגעזיכטען זאמטליגען אונד דאס אין נייעם הערפאר־ברעכען. אינזערע פאלדאטען וויסען דאס אונד זוכען פארלייגיג דיא פאן איהנען בעזעטצטען ארטשאפטען צו בעפעסטיגען אונד טרעפפען פאר־בעריטונגען צו איינעם נייען אנגריפפע. דיא גגעזיכטע קאמן נאך לאנגע הייערן, עס פראגט זיך נור, ווער לענגער אויסהאלטען ווירד. ווער פירכטען, דאס דיא הארטנעקיגען רעוואלוציאנערע עס אין אהרעם טראטצע לענגער אלס אונזערע פאלדאטען אויס־האלטען ווערדען!

* (גראפע בראנד אין פאקש.) זאמסטאג אבענד בראך אין פאקש אין בראנד אים, דער ליידער גراف פערטיסטגגען אנריכטע־טע. אין גאנצער שטאדטהייל ווארדע אין אשע פערוואנדעלט. דאס פייער בראך אים הייזע איינעם כיערן, נאמענס פיל גזעלדמאן, אים; אבער שאן נאך קורצער צייט שטאנדען מערערע גאססען אונד איך דער מארקטפלאץ אין פלאממען; 120 הייזער ווארדען אין אפפפר דער פלאממען. זעלבסט צווייא מיט בלעך בעדעקטע הייזער ווארדען פאן דען פלאממען ערגריפפען. עס וואר אין גלוק, דאס אים 9 אוהר אבענד אין דענען נעדערגגנג, וואהרוך דען פייערלאש־מעגגנדען דיא ארבייט ער־לייכטערט וואהרד. דער שאדען בעלייפט זיך איף 30000 גולדען. אין טהייל דער הייזער וואר וואהל פערזיכערט, דאך ניכט נאך פאללעם ווערטהע. — גגזעללמאן, ביא דעם דאס פייער אויסבראך, קאנג־טע גיר מיט מיהע איס דען הענדען דעם אויפגעדיג־טען פאבעלס גערעטטעט ווערדען. דאס פאלק וואללטע דען אינגלקליכען מאנן דורבאים אין דיא פלאממען ווערפען. — איך דער פערלוסט אינעם מענשענלעבען איזט צו בעקלאגען, אבגלייך גגע־מאנד אומסטעלבאר אין דען פלאממען אומגע־קאמען איזט. הערר ס׳ בלוק ע׳ וואהרד גגמלור בייס אויסבריכע דעס בראנדעס פאר שרע־קען פאס שלאגע גערוהרט אונד בליעב איף דער שטעללע טאדט. דער מאנן וואר פאללקאמען גגע־זונד; דאך דער שרעקען וואר אין זאלך גראסער, דאס עס אין וואהרהייט איזט, דאס גגטט מעהרערע דערלייא אונגלקספעללע פארקאמען. — אים אהרע 1879 איזט פאראש עבענפאלרס פאן אינגער דעפפע־גגען פייערס־ברונסט הייטגעזוכט ווארדען, וואבייא 300 הייזער אין דיעס דער פלאממען ווארדען. עס האטטע זיך דאמאלס פאן דיעזעס אנגלוקע באלד ער־האלטן. האפפען ווייר, דאס דיעזע שטאדט אין זיעל־בער אינע צאהלריכע אונד אנגזעהענגע יידישע גגמינדע עקסיסטירט, באלד צו נייעם לעבען ער־בליהען ווערדע!

פערלאוגגן.

דער גראפען מאיעגדער־לאזע.

ביא דער אם 15. מערץ פארגגאנגענען צייט־הונג דיעזער לאזע ווארדען פאלגגנדע סעריען גגע־צאגגן: 207 336 445 453 625 1097 1273 1999 14/7 2126 2334 2877 3436 3477 3533 3653 4187 4919 5068 5143 5331 6287 6472 6986 7039. פאן דיעזען פיעל דער הייסטערפפפער מיט 50000 לירע אויף ס׳ 6287 נו׳ 17; דער 2־טע טרעפפפער מיט 1000 לירע אויף ס׳ 6287 נומ׳ 2 — אונד דער 3־טע טרעפפפער מיט 500 לירע פיער אויף סעריע 336 נומ׳ 11. — פיער־גער געוואגגען יע 100 לירע ס׳ 1097 נומ׳ 22, ס׳ 2126 נו׳ 63, ס׳ 5331 נו׳ 31, ס׳ 6472 נו׳ 3 אונד 40; יע 50 לירע געוואגגען ס׳ 336 נו׳ 41, ס׳ 625 נו׳ 82, ס׳ 2126 נו׳ 88, ס׳ 2334 נו׳ 21 אונד 32, ס׳ 2877 נו׳ 85 ס׳ 3533 נו׳ 13, ס׳ 4919 נו׳ 87, ס׳ 5068 נו׳ 95 אונד ס׳ 6986 נו׳ 80.

נעשעפטסבעריכט.

ווייצען פער פייט־יאהר 11·88—11,92 גולד. — פער הערבסט 10·60—10·65 גולד.

קוקורוץ באנאטער פער מאי־יוני 1882, 7.15 — 7,27 גולד.

האפער פער פער פייט־יאהר 7·95 — 8, גולד. פער הערבסט 6·75—6·80 גולד.

וויינגער שלאכט־פיעהמארקט. דער אייפ־טרייב אויף דעם וויינגער שלאכט־פיעהמארקטע אם 27־טען ד׳ מ. בעשטאנד 2843 שטיק. דאפען ווארען: 1639 אונגארישע, 491 אפלנישע אונד 713 דייטשע. דיא פייייז אייגעשלאגען זיך פער 100 ק׳: אונגארישע מאסט־אכסען 50 — 61, גולדען פאלנישע 52—56, גולד. דייטשע 52 — 60, גולדען.

פעראנטווארטליכער רעדאקטער: מאיר בר״ל ריעק.

קאנקורז.

אין דער דיעזיגען ״דייטשען ארטה״ נעמיינדע איזט דיא שטעללע אינעם אזד׳ נעפרייטען דערס בי׳ דעגגמעגס דען 24־טען אפרייל מיט דעם ״אהרעם־נעראלט״ פאן 350 גולדען נעבסט קוייא־טיער צו בעזעטצען. בעיערבער דיעזער שטעללע מיסען דער דייטשען, אונגארישען אונד הערבעאי־שען שפראכע מעכטיג זיין, אונד איבער דעלוגאנג אייפפהרונג פאן אנערקאנגטען ארטה״ האבבענען מיט צייגגנסען פערזעהען זיין. נור דעם אקצעפ־טירטען ווערדען דיא דיזזע־שפעזיגען פערגיגטען.

האדי־באמארעני (ביא דעבריעצין).

2—3 יאזעף אלטמאן.

קאנקורז.

אין באסטס דער שאנע שטיממע האט, קאנ־דער זאפאר אנגעשטעללט ווערדען. מאנאטליכען געהאלט אכט גולדען זאממט גאנצער פערפפלע־גגנג. ווענן מאן דעמזולבען איך איך דיא איינאפ־הונג אנפערטייען קאנן, עדהאלט ער 12 גולדען מאנאטליך. — דער זיך פעהלנדע מאגע זיא־פארט דאממען.

ארא (ביא סעגעדין), נישן 1882.

יאזעף שוואריץ, קאנטאר.

פרוכט- אונד מעהל-פרייז-טאבעללע.

פרוכטע	קוואלישע פר. הקטאליטר.	פער 100 קילאגראמם
ווייצען נאדדאונגאריש	74	11.55—11.65
„ „ „	75	11.70—11.75
„ „ „	76	11.80—11.90
„ „ „	77	11.95 12.05
„ „ „	78	12.10—12.20
„ „ „	79	12.25—12.30
„ „ „	80	—.—.—
פעסטער נאדדען נייער	—	11.95—12.—
„ „ „	75	12.05—12.10
„ „ „	76	12.15—12.25
„ „ „	77	12.30—12.40
„ „ „	78	12.45—12.50
„ „ „	79	12.55—12.60
„ „ „	80	—.—.—.—
טהייס	—	12.20—12.30
„ „ „	75	12.35—12.40
„ „ „	76	12.45—12.50
„ „ „	77	12.55—12.65
„ „ „	78	12.70—12.75
„ „ „	79	12.80—12.85
„ „ „	80	—.—.—.—
ווייסענבורגער	74	12.05—12.10
„ „ „	75	12.15—12.25
„ „ „	76	12.30—12.40
„ „ „	77	12.45—12.55
„ „ „	78	12.60—12.65
„ „ „	79	12.70—12.75

פרוכטע	קוואלישע פר. הקטאליטר.	פער 100 קילאגראמם
קארן	72	8.00—8.70
נעדסעע מאלץ	62	—.—.—
נעדסעע פיטשער	62	7.70—7.50
האפער	40	7.65—8.10
קוקורוץ באנאטער	75	7.35—7.40
אנדערע	73	7.35—7.30
הירסע	—	5.90—6.15

		פער פייט־יאהר	פער 100 קילאגראמם
באנאטער	ווייצען	11.88	—.—
	„		—.—
	„		—.—
	קוקורוץ	7.15	—.—
	נעדסעע		—.—
	האפער	7.85	—.—
	„		—.—
	רעסט		—.—

באללען-מעהל			קי׳	פל
דער באללען צו 100 קילאגראמם פיט זאק	נומפער	0	22	—
	„	1	21	40
	„	2	20	80
	„	3	20	20
	„	4	19	50
	„	5	18	90
	„	6	18	—
	„	7	17	—
	„	8	15	70
	„	8½	13	80
שפעזיעלס: אלטע פעסטער פרעמדער			33	50
„ „ נייע			31	—
„ קארפאפעל				

קורז-טאבעללע פאם 28. מערץ.

געלדקורז	קי׳	פל
וילכערלאנד	—	100
הולאנד	5	64
עסטערייך־אונגארן פר. 8 גולדען נאלד		
שטיק (20 פראנקס)	9	53
נאמארגאראר	9	53
דייטשע רייכסבאנקנאטען	58	70
20 מארקשטיק	11	70
פאטרלעוגעל	1	20

לאזע.	קי׳	פל
1854־ער 4 פרעצענטיג שטאאטסלאזע	—	119
1860־ער „ נאנצע	129	75
דיטטאה „ האלבע	—	134
1864־ער לאזע צו 100 גולדען	—	169
דיטטאה „ 50 „	—	168
קאמע דזנסענטיג	—	34
פרייזגולאזע	23	25
דרעזנער־לאזע	—	178
קראייזלאזע צו 40 גולדען	39	50
דאנוי־דאמפשיף־פארזיכערונגס־לאזע	—	109
אינסבריגער לאזע „	—	24
רעגלעוויטש לאזע צו 10 גולדען	17	50
ראמאנער לאזע „ 20 „	—	19
אפנער לאזע „ 40 „	—	41
מאלאסי לאזע „ 40 „	—	37
הורוזסלאזע „ 10 „	—	20
מאלאלאזע „ 40 „	—	—
וואלבזינער לאזע „ 20 „	—	23
פס.לנגאלס לאזע „ 40 „	—	44

לאזע.	קי׳	פל
מאגגזולאלס לאזע צו 20 גולדען	—	26
פרייבערגער לאזע „ 100 „	—	127
דיטטאה „ 50 „	—	64
וואלדשטיין־לאזע „ 20 „	29	20
ווינער שנייפפען־לאזע „ 20 „	—	38
אונגארישע־פרעמדע־לאזע צו 100 גולדען	115	75
פרייס־לאזע „	109	25
ווינער־לאזע „	125	70

ווערט־פאפיערע	קי׳	פל
אונגארישע גאלדרענטע 6%	118	30
דיטטאה צו 4 פרעצענט	87	15
אונגארישע פאפיער־רענטע	86	75
אונגארישע זילבערגולדענטע	96	75
פרעמדע פאפיערע	—	95
דונענבערגיגע	96	50
פלייזגולאזע	—	102
בודאפעסט	100	50
אונגארישע אייזענבאן־אכטיענען	131	50
ווינענערבערג־אכטיענען־אבלייגאפפען	96	25
פאפאנגיגע דער אונגארישען באנקגע־דרעגטען צו 5 אינהאלט	—	101
דער אונגארישען הויפטהערבע באנק צו 5% פרעצענט	102	75
דער אונגארישען אללגעמיגען באנקגע־דרעגטען־אנשיפפונגס צו 5 אינהאלט	98	50
פרעצענט	—	94
דער אסטבאהן „	—	158

Eigenthümer und verantwortlicher Redacteur: M. REIS.

Budapest, 1882. — Druck v. M. Burian, Waitznerboulevard.

ענטדעקען קאנן. מאן האט מעהרערע פערהאפטונגען פאן פערדעכטיגען פערזאגען פארנעמען, אונד אין איינעם הויזע דער פערהאפטעטען וואורדען פעלע געוועהרע, רעוואלווער אונד דאלכע, איינגעפונדען.-דיעזע „פעניער" אין ארלאנד טרייבען דאסזעלבע, וואס דיא ניהיליסטען אין רוסלאנד. — דיא איינע פעטערסבורגער דעפעשע פאם 29-טען מערץ מעלדעט, האט יעצט דיא פאליציא איינען ניהיליסטען פערהאפטעט, אין וועלכעם מאן דען הייפט-אנפיהרער דער ניהיליסטען פערמוטהעט.

* (ד י א ר י ס ש ע ן י י ד ע ן א ן א מ ע ר י ק א.) דער „פעסטער ללאיד" מעלדעט: ביינאהע יעדעס שיף ברינגט איינע גאנצע שאר רוסישער יודען נאך נעו-יארק. פיר דיעזע יידישען איינוואנדערער אוס רוסלאנד האט זיך אין נעו-יארק אין יידישעס אונטערשטיצונגס קאמיטע גע-בילדעט אונד דיעזעס איזט פאללאויף בעשעפטיגט, אם דיא צאהלרייכען אנקאמלינגע אין פאססענ-דער וויזע אונטערצוברינגען. פון זונטאג ביז דאנערס-טאג 3000 מענשען אין נעו-יארק אנגעקאמטען; דיע-זע האבען וואהל געהאפט, זיא ווערדען פאן דער אמעריקאנישען רעגיערונג איף דאס ווילכסטע אונטערשטיצט ווערדען; נון, דיא אמעריקאנישע רעגיערונג טהוט וואהל ניכטס. אבער דאס יידישע אונטערשטיצונגס-קאמיטע טהוט אללעס מאגליכע, אם דיא איינוואנדערען נאך מעגליכקייט צו פערזאהרען. דיא האנדווערקער ווערדען דארטהין געשיקט, וויא דיא ארבייט פינדען, אונד דיא זאנסטי-גען ארבייטס-פערהיגען מענגער פינדען עבענפאללס בעשעפטיגונג. אינסטווילען פערפיגט דיעזעס אונ-טערשטיצונגס-קאמיטע איבער 60000 גולדען; אבער עס מוסטע וועניגסטענס 100000 גולדען האבען, אם דיא פעלען איינוואנדערער דערען צאהל שאן איף 2000 הערענגעוואכסען, וועניגסטענס אן ארט אונד שטעללע צו בעפארדערן. וויא זעלבע איינע ארבייטליכע בעשעפטיגונג אונטערנעהמען זאללטען, דיא ריכטען נעו-יארקער יודען, עלינגער אונד איזאק, טהון אללעס מאגליכע, אם דיא לאנד דער איים רוסלאנד איינגעוואנדערטען יודען ערטעילך צו מאכען.

* (ד י א ז י צ י ל י א נ י ש ע י י ע ס-פ ע ר.) אין אטאלען וואורדע נעסטערן אין בע-דיישענדער יאהרעסצאל דער „וועלטגעשיכטע גע-פיעלט — אונד צוואר דער טאג, אן וועלכעם זיך פאר 600 יאהרען (אם 30. מערץ 1282) דיא אטאל-ענער איף דער אינזעל זיציליען פאן דער שלעכ-טען הערשאפט דער פראנצאזען בעפרייט האבען. פאר 600 יאהרען דיעניערטע נעמליך דער פראנצאז-ישע קאניג קארל פאן אנא איבער זיציליען, איבער נעאפעל אונד זיציליען. דאס לאנד

אין דיעזע רעגיערונגס-צייט דיעניעס (שייפס דיא וועלט-געשיכטע) וואורדען דיא וועלדער נים מעהר דורך ווילד-יאגד געוואהנט; דער לאנדמאן קאנגט וועדער דאס פעלד בעשעללען אונד, דיא פיכטע וועגען פלייסיגס אייניגונגען, דיא שטראסען אונד ברי, „שטהרייער וואהן פאלל מיט גע-שפאנס-ווייגדען אונד א ייגד נאלד-באריז קאנגט מיטטען אויף דער האנדשטראסע אנג" געפאהרען דעם וויכטיגסטען אויס-גשעללטס ווערדען. דאס פאלק, וואר צופריעדען, נור אונ-טער דען באראגען מעקטע מאן פיעל אונצופריעדענע, וויל-ען אין באראן זיך פאן איינעם א יים דעם פאלקע נים גע-גע דעשפעקטיעס גלייכטהון, זא נ. פ. ער אפט נאך ווייגס שווייגט; אבער ער דוסטע עבע, ' קיין שווערד פ'אנגן אונד מוסטע דען צאנן אין זיך פעיבי יסגן.

אינדעסען וועגן אויך ייעניגע דען איינפאכען מי-פעל איינעס פריינגען אנגענאמטען, זא וואר עס אין ווי-ער האפטהרונג דענן דאך נים זא איינע אר. אים גענגע-מעל, אן קיינעס קאיזער-האפט אין איינאפא ' וואר עס דא-מאלס זא פאכט- אונד גלאנצפאללאלס אם אם הף, יפ ' ייעניגע-ייעניגע קאם צור איבעריצונג, דאס מאן דע, ' נעדערען פאלקע נור מיט פ'אכט אונד גלאנץ דרשפעקט. איינפאל-סען קאנן, וואר יא דאס פאלק שאן דאריבער אנ. עיפ-ייל, דאס ייעניגע נור דען טיטעל איינעס איינפאכען מי-ינען אנגענאמטען— וואס העטטע עס עדסט דאצו נעגא אלס איין איינפאכער בירגער לעבען וואללט, ' ' דא ווידע עס נעווייסען האבען: „ער איזט נור איין גע-וואהלטער לאנדסמאן, וויא קאנגען ווייר דעם נעהארכען! דיא מאיעסטעט קאנן זיך נור אין פ'אכט אונד הערליכ-קיט צייגען!"

בעדראהט אינד בעשטירמטען דיא קאנצליא דער קאנגרעס-געמיינדע, דאמיט דיעזע אבהילפע פער-שאפפע. נאכדעם דיא היעזיגען מצות-פאבריקאנ-טען דעי קאנגרעס-געמיינדע פיר דאס רעכט דעם מצות-באקענס איינע „פאכט-סומטע" בעצאהלען, מוסטע דיא געמיינדע-קאנצליא ווירקליך איינשיי-טען. עס ערשיענען איינינע פאנדורען פאר דעם פערקויפס-מאנאטינע דעם הערען פיליפפ ר א-ז ע נ צ ו י י ' ג, אים אוהם דען פ ע ר ק ו י ף פאן מצות צו פערביעטען. דאך הערר ראזענצווייג ליעס זיך ניכט אזאליך איינשיכטערן. ער שטעללטע זיך פאר דיא טהור זיגעס מאנאצינס, צאג אין געזעטצ-ביך איס דער טאטעע אונד וויז איף יענגען פארא-גראפען הין, אין וועלכעם דיא „געווערבע-פ'רייהייט" איינגעשפ'אכען איזט, מיט דען ווארטען: „איך לאס-סע מיר ניכטס פערביעטען, איך האנדלע יא אים זינגע דעם געזעטצעס. יעגען דיא קאנגרעס-געמיינדע מיר דען מצות-פערקויף פערביעטען ווילל, זא פער-לעטצט זיא דא הערזיך דאס געזעטץ דער „געווערבע-פ'רייהייט!" איך גלויבע ניכט, דאס איינע בעהאפדע דער היעזיגען קאנגרעס-געמיינדע צור פערלעטצונג דיעזעס געזעטצעס הילפ'רייכ האנד בעטען ווערדע!" — ענדליך עשיען אבער איינע פערפיגונג דעס אבגעס - שטאדטהייפאמגנעס. אין דער עס הייס: זא נוט וויא דאס איינשראטטען פאן בשר-פ'ייש, וא נעהאלט איך דער מצות-פערקויף צו דען רעכטען דער געמיינדע-איינאמטע, מאן מוס-טע דען קולטוס-געמיינדען דאס איינשליעסליכע רעכט צור בשר-פ'לייש-איינשראטונג געוועהרען, ווייל זיא פאן דעם זאגענאנגטען פ'לייש-קרייצער (נאבעלא) דיא געמיינדען ערהאלטען, זא געבוהרט דען קולטוס-געמיינדען איך דאס איינשליעסליכע רעכט צום מצות-פערקויף, ווייל זיא דען ארמען יידישען פאמיליען אונגעמעגלטליך „קמחא דפסחא" איינהמהילט. דיא געווערבע-פ'רייהייט דארף אללא קיין רעכט איינשראנקען, וועלכעם צור איינאמטע דער קולטוס-געמיינדען געהארט!" דער ראזענ-צווייג מוסטע ווירקליך זיין מצות-פערקויפס-מאנא-צין שפערען. דיא ארטהאדאקסע געמיינדע מיינ-טע זיך אין דיא אנגעלעגענהייט ניכט, דא איהר הערביא קיינע געפאהר דראהטע. דיא ארטהאדאק-סען יידען קיפען יא אהנעהין פאן קיינעס אנדערן אהרדע מצות, אלס עסען פאן דער אונטער איזוכט דעם ארטהאדאקסען ראבבינאטס שטעהענדען מצות-פאבריק.

* (א ו י ס פ ע ר ד א כ ט פ ע ר ה א פ-ט ע ט.) אם 29-טען דיעזעס גינג איינע ניכט בור-גערס-פ'רייא אין דא שפאר-קאססא אונד נאהם 5 מיינוטען אונד עטליכע הונדערט גולדען גינגען איהר שפאר-קאססא-בוכלין. דיא שטעכטע דאם

ווער פאן דען פראנצאזען איבערשווממט אונד איף דאס הערטעסטע אונטערדריקט. עס ווער נון אם אבענד דעם 30-טען מערץ פאם יאהרע 1282, אלס דיא איינוואהנער פאן פאלערמא (הויפטשטאדט דער אטאלענישען אינזעל זיציליען) זיך נאך איינער אטאלענישען אינזעל דער שטאדט אים פ'רייען געלע-גענען קירכע בעגאבען, אום דארט איהר אבענד-געבעט (יעלכעם מאן „וועספער" הייסט), צו פער-ריכטען. עס וואנדרטען דא זעהר פיעלע אטאלי-ענער דאהין, אונד אלס אויף דעם וועגע איין פאר-נעהמעס אטאלענישעס פ'רייליין פאן איינעם פ'רא-נצאזען בעשימפפט „יארדע, דא ענטשטאנד אונטער דען אטאלענערן איינע זאלכע ענטרוסטונג, דאס זיא זיך אללע בעוויפפנעטען אונד דיא פ'ראנצאזען איבערפ'יעלען, אללע פ'ראנצאזען, מעננער, ווייבער אונד קינדער, וואررען פאן דען אטאלענערן גע-דערגעשטאכען. 15000 פ'ראנצאזען פיעלען דעם האססע דער אטאלענישען בעפאלקערונג צום אפ-פער, זאגדערגלאס פערזייזע „ענדעטען דיא אטא-ליענער דא אין דערארטיגעס ערקענונגס-וארט אן, וויא פאר צייטען דיא יודען גענען דיא בני אפרים. זא וויא דיא בני אפרים אן דעם וואررט „סבולת" צו ערקענגען וואررען, ווייל זיא דאס וואررט „שבולת" ניכט שפרעכען קאנגטען, זא וואررען דיא פ'ראנצאזען אן דעם וואررט „טשטשערי" (וואס אים אטאלענ-שען זא פיעל אלס ערבסען בעדייטעט) צו ערקענ-גען. דיא פ'ראנצאזען קאנגען נעמליך ניכט „טשט-שערי", זאנדערן בלאס „סיסערי" זאגען — אונד זא וואررדע עדער מאגן, דער ניכט „טשטשערי" זא-גען קאנגטע, אלס פ'ראנצאזע בעטראכטעט אונד נידערגעשטאכען. דיעזע ערמאررונג דער פ'ראנ-צאזען געשאה, וויא געזאגט, אין זיציליען ביא גע-ענגהייט דער „וועספער" (אבענד-געבעט); דאהער דער נאמע: דיא זיציליאנישע וועספער. ערגענאללס דייטעט דאס ניכט איף איינע פ'רינדשאפט צווי-שען פ'ראנקרייך אונד אטאליען, יענען אטאליען דיעזען טאג דער פ'ראנצאזען-ערמאررונג פ'יינדליך בעגעהט.

* (מ צ ו ת-ב א ק ע ן א ו נ ד ג ע ו ו ע ר-ב ע-פ ר י ר ו ן.) בעראנגלייך ווערדען אין בזעגען (מערהרען) פיעלע מצות געבאקען אונד נאך אללען ריכטונגען אייראפאיס פערשיקט. דיעזער טאגע האט אין בזעגער מצות-פאבריקאנט, נא-מענס פיליפפ ראזענצווייג, נאך בריא-פעסס אונד בראכטע הונדערט מעטער-צענטנער מצות צום פער-קייפע. דא ער איינען בזיללערען פ'ריי מאכטע, אלס דיא היעזיגען מצות-פאבריקאנטען, וואר זיין פערקויפס-מאנאצין אים נים פאן צאהלאזען קיי-לאגערט. דיא היעזיגען מצות-פאבריקאנ-טען זאהען זיך נאטורלך אין איהרעם געשעפטע

„וויא איזט זיין נאמען?" פ'ראגטע נינא.

„דען ווירקליכען נאמען דארף איך איך ניכט זאי-גען. נענגעט אידן א נ נ ע ל א ו ו ' ל ל א נ ' ', וויא איך איהן עבען נענגע. דיא עהרע איינער דאמע ע'פאהרעדע עס, דאס זיינע פ'רוואנדטשאפט אינטערע אנגעקאנגט בלייבע."

„אום זא מעהר (זאגטע נינא) מוס מאן איהם דאצו פערהעלפען, דאס ער איך דיעזעס אנגענעהמעען גא-מען איינע עהרע מאכע. מיט דער רעגיערונג מיינעס גע-מאהלס בעגגנגס איינע נייע צייט דעם אדעלס, אין וועלכער ראנג אונד ווישטע-ווירדע נור דורך דיא איינגענען פע-דיגטסט דעם מאנגעס, ניכט אבער דורך זיינע נעבורט, ניכט דורך דיא פערדיענסטע זיינער פאר-פאהרען, נעוואנ-גען ווערדען."

דיא אלטע פ'רייא צאג נון איינען יו.-וועלען-שטוק הערפאר, וויא איינען וואלכען זעלבסט נינא קוים נעוועהען.

„„דיעזע יו-וועלען (זאגטע דיא אלטע פ'רייא) בריינגע איך אונטער נייגע הערשעריין צום נעשענקע. דיא נעהאר-טען אייגנס אייגנע פ'ראנצאזישען פ'רוסטענוויזע אן; דיא האבען יעצטע פיר מיך קיינען ווערטה, אונד נון עלייבעע מיר, צו האפפען. דאס דיא אייגען שאנען האלז שטיקען ווערדען.""

„וויא? (ריף נינא, וועלכע ראטה נעוואהרדען) גלוי-בעס איהר, דאס מיינע מהיילנאהמע עקסיפס ווערדען קאנן? נין! עטווערע איהר נעהמטע אייר ע ביילאנאטען אדער אייגען קאבען צוריק!"

דיא אלטע שווייגטע, וואוטטע דיא יא, דאס איך קאנינינ-גען דע'פאהרטונג נעשענקע אנגענעהמען פ'לעגען!

(פאהרטזעטצונג פאלגט.)

וויא שטיינטע דאהער דיא אלטע פ'רייא, אלס דיא אין דען זאאל דער פ'רייא ריינינגס נעפיהרט וואررדע! זאלכע פ'אכטע זאה דיא זעלבסט אם האפפ דעם פ'ראנצאזי-שען קאיזעס ניכט! נאך מעהר אבער וואررדע דיא פאן דער שאנטיים דער הערשעריין אונד פאן דען פיעלען בייללאנ-טען נעבלעדעט.

אלס נינא (ריגנט'ס פ'רייא) דען שאנען קנאבען אן דער ווישע דער אלטען פ'רייא ערבליקטע, ריף דיא: „אן! מיין הוכטער קלייגד, דעפסען קוהגען ווייגען אונד פ'יינ-ען בלוט מיר נעפסעלן, אן יעהר אפ'פיעלען; בוהם דיא נעקאמטען, אום מיינען פאר-שלאג אנצונעהמען אונד מיין „פאשע" צו ווערדען? (יעטצט ווייגעט זיך נינא אן דיא אלטע פ'רייא אונד פ'ראגטע) דיעיער שאנע קנאבע גע-הערט איך?"

„„סיגנאר!" (אן פפלגנען דיא האהען דאמען אין אטאליען אנגעשפ'אכען צו ווערדען) מיין „נעשעפט איזט הויגר קריגן; דורך איינע פאלגע פאן עראיגנעסען, מיט דערען יעהר ווייטליפיגע ערצעהלונג איך איך ניכט ער-מידען ווילל, מוסטע דיעיער קנאבע צור ערצעהלונג אונד פפלגנע צו מיר קאמטען, וואהל איינע שווערע לאסט פיר איינע אלטע פ'רייא, דערען נעדאנקען שאן אויף דאס יעג-ווישע נעיריגטע יונד. איך האבע איהן אויפגעצאגען, וויא עס איר איין קינד אין נעטער פאמיליע נעבוהרט (אונטע דיא אלטע פ'רייא). וויא אללע יאמער האט ער בערייטס איינע בעגייסטערונג פיר דען פ'ריבנגען אונד דיינע ערפ'יריכ דיינער נעמאהלין נעווידמעט. וואללט איהר איהן ווירקליך אין אייגע דיענסטע נעהמען? ער ווירד איירעס שטעגע, וויא איך האפפע, קיינע שאנדע מאכען."

„וויא איזט זיין נאמען?" פ'ראגטע נינא.

„דען ווירקליכען נאמען דארף איך איך ניכט זאגען. נענגעט איהן א נ נ ע ל א ו ו ' ל ל א נ ', וויא איך איהן עבען נענגע. דיא עהרע איינער דאמע ע'פאהרעדע עס, דאס זיינע פ'רוואנדטשאפט איזטע אנגעקאנגט בלייבע."

„אום זא מעהר (זאגטע נינא) מוס מאן איהם דאצו פערהעלפען, דאס ער איך דיעזעס אנגענעהמען גא-מען איינע עהרע מאכע. מיט דער רעגיערונג מיינעס גע-מאהלס בעגגנגס איינע נייע צייט דעם אדעלס, אין וועלכער ראנג אונד ווישטע-ווירדע נור דורך דיא איינגענען פע-דיגטסט דעם מאנגעס, ניכט אבער דורך זיינע נעבורט, ניכט דורך דיא פערדיענסטע זיינער פאר-פאהרען, נעוואנ-גען ווערדען."

דיא אלטע פ'רייא צאג נון איינען יו.-וועלען-שטוק הערפאר, וויא איינען וואלכען זעלבסט נינא קוים נעוועהען.

„„דיעזע יו-וועלען (זאגטע דיא אלטע פ'רייא) בריינגע איך אונטער נייגע הערשעריין צום נעשענקע. דיא נעהאר-טען אייגנס אייגנע פ'ראנצאזישען פ'רוסטענוויזע אן; דיא האבען יעצטע פיר מיך קיינען ווערטה, אונד נון עלייבעע מיר, צו האפפען. דאס דיא אייגען שאנען האלז שטיקען ווערדען.""

„וויא? (ריף נינא, וועלכע ראטה נעוואהרדען) גלוי-בעס איהר, דאס מיינע מהיילנאהמע עקסיפס ווערדען קאנן? נין! עטווערע איהר נעהמטע אייר ע ביילאנאטען אדער אייגען קאבען צוריק!"

דיא אלטע שווייגטע, וואוטטע דיא יא, דאס איך קאנינינ-גען דע'פאהרטונג נעשענקע אנגענעהמען פפלגנען!

(פאהרטזעטצונג פאלגט.)

וואָלטען. דיעס געשאה אם 22-טען אונד 29-טען איינסט 1870, עסטערריך וואָלטעט איך דיעזען פאַלאַן ניכט איינגעהען. איינצ׳ישען ערפאָלגעט דיא ניעדערלאַנד אונד געפאַנגענגאהמט נאַפּאָלעאָנס ביא סעדאַן, אונד פראַנקרייך האַטטע דאַמאַלס זיינע ראָלעט איסגעשפּעלט: — שפּעטערהין האַט וויקטאָר עמאַניועל זעלבער דעם דייטשען קאַיזער געזאגט: „איערע מאַיעסטעט מיסען וויסען, דאַס איך אים יאהרע 1870 נעגען זיא קריעג פיהרען וואָלטע אונד היעפאָן בלאָס דעסהאַלב צוריק טראַטע, ווייל עסטערריך דיא בעטהייליגונג אם קריעגע פערייינדעט.“ —

זאַמט איזט אלזאָ דייטשלאַנד אונזערער מאָנאַרכיע צו דאַנק פערפּפלעכטעט. דער באַנד צווישען אונזערער מאָנאַרכיע אונד דייטשלאַנד איזט געוויסערמאַסען אין שוטצ-בונדניס; אונזערע מאָנאַרכיע רעכנט דייטשלאַנד צום שוטצע נעגען פראַנקרייך, אונד דייטשלאַנד רעכנט אונזערע מאָנאַרכיע צום שוטצע נעגען רוסלאַנד!

צו אַלל דיעזען פערשיעדענען מעלדונגען אַבער קריעגס-בעפעהלונגען אונד פיעדענס-פערזוכען האַבען ווייר נור דאַס איינע הינצוצופיגען, דאַס דיא גראַפען אַרטעען, דיא אינגעהיערען קריעגס-רייסונגען אונד דיא אינערשיינגליכען אַרטעע-אויסנאַבען, וועלכע יעטצט אַבעראַלל שווער עמפּפינדען ווערדען, קיינעסוועגס דאַרוך דייטען, דאַס ווייר אין אַלליער פיעדענס-זיכערהייט לעבען! נון איזט אין דיעזען מאָנען אייר דאַס גייע מיליטער-נעזעטץ הינצוגעקאָממען, וועלכעס דיא אַרמעע-לאַסט נאָך פערמעהרט — אונד דיעזעס דייטעט עהער דאַרוך, דאַס מאַן זיך ענדליך דאָך אייך אייגען קריעג געפּפאַסט מאַכט!

פערשיעדענע נייאיגקייטען.

*(אַנהאַלטענדע זיעדפערפאָלגונגען אין רוסלאַנד.) אייך געסטערן פיהר וואָרען דיעס לאַנד אַ פעשטער פיהר אַנדערען אין פערפּפלעכטונגען פערפּפלעכטונגען מיט דער מעלדונג, דאַס נוכט נור אין קיעוו, זאַנדערן אייך אים גאַנצען זיד-וועסטען רוסלאַנדס פיעלע יידישע בעדעוסעטע בעראַדלעך אויסגעשאַפען ווערדען. זאַגאַר דיא יידישען בעדעוסעטען ביא דען באַהנען מיסען דיא גענעגע פערלאַסען. — אין בערלין אונד לאָנדאָן האַבען זיך דיא יידישען באַראָנאַטע אונד באַנקהייז-בעדיעטער פעסט פאַרגעגאַמען, קיינע רוסישען שטאַאַטס - פאַפּיערע צו בייפען אונד דער רוסישען רעגיערונג אין וועלכער פאָרם אָממער קיין געלד צו לייהען. יעטצט האַט רוסלאַנד ווידער איינע אַנלייהע אויפגעהמען מיסען, אַבער קיין יידישע.

פאָלליעטאָן.

הערשער אונד פאָלק.

(22-טע פאָרטעטצונג.)

„דאַס פערהיטע דער הימעל! (אַנטע דיא אלטע) קאַבע! מעיקע, וואַס איך דיר זאָגע: מאָנעאַל איזט איין מאַן, דער דיא אימעער פערמיידען מיסט, ווייא עס אים נישען אָדער אים באַזען!“

דער לעזער קאָנטע עס גלייך מערקען, דאַס דער קאַבע, פאָן דעם ווייר נעשפּפּראָכען, דער פערלאָרען נעגאַנגען, אָהנע דאַס רישטערס וואַלטער פאָן מאָנעאַל, אונד דאַס דיא אלטע פרוי דיא מוטטער דער אדעלינע אונד דיא נאָכמוטטער דיעזעס קאַבען איזט. דיא אלטע ערצאָלטע אבער דיעזען קאַבען זאָ, דאַס ער יייניע הערקונפט נאַר נוכט קאָנטע אונד אויך נוכט וואוסטע, דאַס דיא אלטע פרוי דיא נאָכמוטטער וויא.

„וואָללט איהר אלזאָ מיינען, (פרוי אַנטע דער קאַבע), דאַס איך בייס פרייבען פאַשען-דיעבסטע לייפּסע?“

„קינד! (אַנטע דיא אלטע) דער אַנד מיינעס לעבענס איזט אַבסט איזט אַלליעלפּפען, אונד עס איזט מיין וואונש, דיך אונטער מעגשען צו בריינגען, דיא דיך נוט עריצעהען אונד פאַר אויסאַרטונג שוטצען.“

„אָ! איהר שפּרעכעט אימעער אין רעטהזעלן, איך מאַכטע דאָך ווייסען, אָב איהר מיך בלאָס אים לוקע אדער אים פערוואַנדטשאַפטס-ריקוכטען ערצאָלען האַבטט.“

„אים יייניער באַרמהערציגקייט נאַהט איך מיך אייגעס פערלאַסטען קאַבען, וויא דוא וואַרסט, אָ, דוא זאָללטעס אלזאָ מיר אונד אלל דייניגען, דיא דיר נוטצען קאָטטאַלטעס וויל אייך דיעזעס בלאָס דאַס אַלק אַבער דיא אין אַלטער אונד נעפּפאַלטס דיר דאַנקבאַר זיין. אבער וויא עס שיינט, מאַכטעס דוא מיך נערוס פערלאַסטען אונד דיך אַס גלענצענדען האָפען דעס יינגע פערמעהלען, אָ! דא האַסט אין זאַך אונדאַנקבאַרעס הערין וויא דיין . . .!“

„פערצייהט! (אַנטע דער קאַבע) אבער וואַס האַט דיא יונגער ביא דען אלטען צו זוכען? איהר ווייסט דען נאַנצען מאַנ אונד בעשעט; וויא קאָנן עס מיר אלזאָ ביא אייך בעהאַגען, וויינען אייך דאַס גלענצענדע יינגעלינג לע. בען ביא האָפען זעהן!“

דיא אלטע וואַרדע פאָן דיעזען וואָרטען וויא נערעגאַנגעס, דאָך פאַסטע וויא שנעלל דען עגעשלוס, דעס וואונשע דעס קאַבען נאַכגעגעבען. וויא קלייידעט זיך נון אָן, אים מיט דעס קאַבען צוואַממען צור פּפייא דעס טיר-בינען צו נעהען. וויא אָרדנעט דאַנן דען אַנצוג דעס קאַבען אונד שטעקט איהם דאַרוך אין ווירקליכעס שווערס, דעס-טען גייפּ זייך פערגאָלדעס וואַר. אונד איינע מיט דוקאַטען וואָהל געפּפילטע באַרזע אין דען גיעטער.

„לעבע, מיין קינד (אַנטע דיא אלטע) דיעזע בייד דינגע (שווערס אונד גאָלד) פאַרזיכטע געבריינגען! געבריינגען נע דאַס שווערס, אום דאַדורך דיר גאָלד צו פערשאַפען.“ —

דער קאַבע פּפייטע זיך מעהר מיט דעם שווערטע אלס מיט דעם גאָלדע אונד ריעף פאָללער עגשטיקונג: „דיעס איזט אלזאָ אין ווירקליכעס שווערס! אָך, מיט דיעזעס פּפרכעט איך וועלכעס דען זאָ גאַפּפרכעטען ריינבער מאָנאַרעאַל נוכט, דער אייך זאָ פּפעלעס צו לייבע געפאַהן! אָך האָפּפע, דאַס איך אין איהם וועגען אייער נאָך ראַכע אַבען וועדע!?“

„אָך זאַגטע דיר שאָן, קאַבע! דאַס דוא אין מאָנעאַל אַבער נוכט דענקען אייגען וויר אונס; אינדעסען אייגען וויר אונס, דאַס ווייר פּפרייע אין דען פאַלאַסט קאָממען קאָנען, דענן דיעזע גיי-גענאַקענען הערשער ווייר נאָך שאַפען אלס דיא גענאַקענען הערשער; מאַן קאָנן נור זעהר שווער צו אייגען צוקאָממען.“

„איהר אירט אייך! (אַנטע דער קאַבע) דער פּפרייבען דיא אלטע אירעגען, דעס אויסען וויא דעס ווייכסטען, אַלס וויא דעס שנעללער אַנגעלאַסען, אַלס דיא שאַפרעגעסען פאַס-ריעגע; דעסהאַלב לעבע איהן אויך דאַס פאַלל זאָ, הייסט איזט זיא מוטטער, אונד ער האַט דיעזען מאַנ נור דאַצו בעשיקט, דיא ווישען אונד וואַזען צו עגעסען, אונד אין בין זיא איין עלטערנלאָזע קינד, וויא איהר זאַגט.“

דיא אלטע, וועלכע שאָן זייט לענגערער צייט נוכט דרוסקען אויף דער נאַסטע וואַר, וואַר ערשטונט, אַלס וויא דיא אומגעדרעגטע מערקטע, וועלכע אין זאָ קורצער צייט דען אַם פאַרגענאַנגען הערשער ווייר נאָך פּפרעגען אין אַלטען אַרגעגעגען הערשער, מאַן קאָנן נור זעהר שווער צו אייגען צוקאָממען.“

„איהר אירט אייך! (אַנטע דער קאַבע) דער פּפרייבען דיא אלטע אירעגען, דעס אויסען וויא דעס ווייכסטען, באַפּפיעגען בייגען ווייר דען שנעללער אַנגעלאַסען, אַלס דיא שאַפרעגעסען פאַס-ריעגע; דעסהאַלב לעבע איהן אויך דאַס פאַלל זאָ, הייסט איזט זיא מוטטער, אונד ער האַט דיעזען מאַנ נור דאַצו בעשיקט, דיא ווישען אונד וואַזען צו עגעסען, אונד אין בין זיא איין עלטערנלאָזע קינד, וויא איהר זאַגט.“

דיא אלטע, וועלכע שאָן זייט לענגערער צייט נוכט דרוסקען אויף דער נאַסטע וואַר, וואַר ערשטונט, אַלס וויא דיא אומגעדרעגטע מערקטע, וועלכע אין זאָ קורצער צייט דען אַם פאַרגענאַנגען הערשער ווייר נאָך פּפרעגען אין אַלטען אַרגעגעגען הערשער, מאַן קאָנן נור זעהר שווער צו אייגען צוקאָממען.“

„איהר אירט אייך! (אַנטע דער קאַבע) דער פּפרייבען דיא אלטע אירעגען, דעס אויסען וויא דעס ווייכסטען, אַלס וויא דיא אומגעדרעגטע מערקטע, וועלכע אין זאָ קורצער צייט דען אַם פאַרגענאַנגען הערשער ווייר נאָך פּפרעגען אין אַלטען אַרגעגעגען הערשער, מאַן קאָנן נור זעהר שווער צו אייגען צוקאָממען.“

„אָהנע